

Mötesanteckning Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård 2026-05-21

Mötet hölls på Hotell Pigalle i Göteborg, kl. 09:00-15:00

1. Inledning och syfte med dagen

a) Inledning och återkoppling från föregående möte

Linda Augustsson (samverkansfunktionen) hälsar välkomna till mötet som inleds med presentation av deltagare från samverkansfunktionen för hjälpmedel och från Hjälpmedelscentralen. Därefter presenterar deltagarna runt borden sig för varandra.

Linda återkopplar ett axplock från höstens digitala möte.

b) Dagens program

Dagordning har funnits tillgänglig som bilaga i Outlook-kallelsen till dagens möte. Syftet med mötet är dialog och erfarenhetsutbyten och dagordningen består av punkter med information, möjlighet att ställa frågor och flera punkter med dialog i mindre grupper. Anteckningar samt bildspel från mötet kommer finnas tillgängliga på [Hjälpmedelsforum hälso- och sjukvårds webbsida](#).

2. Aktuellt inom samarbetsorganisationen för hjälpmedel

Linda berättar om några förändringar inom [samarbetsorganisationen för hjälpmedel](#) som trädde i kraft januari 2026.

Beredningsgrupp Ekonomi har omvandlats till ett arbetsutskott under Ledningsrådet för hjälpmedel. [Uppdraget för Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård](#) kvarstår oförändrat.

I den tidigare organisationsstrukturen fanns ett gemensamt Hjälpmedelsforum för hälso- och sjukvård och socialtjänst, men detta har inte genomförts. I nuvarande struktur utgör dessa två separata forum. Vid ärenden som berör båda områdena kan det dock bli aktuellt att sammankalla kommunala representanter från respektive forum.

Utöver representation i samarbetsorganisationens olika grupperingar är det viktigt att ha upparbetade nätverk så att information och förankring sker till alla medarbetare hos förskrivande verksamheter.

3. Aktuellt på Hjälpmedelscentralen

a) Återkoppling kring insatser för att få tillbaka hjälpmedel som inte återlämnats

Christian Ahlborg (processledare leverans, Hjälpmedelscentralen) återkopplar från förra mötet då Hjälpmedelsforum förde dialog om aktiviteter för att öka återlämning av hjälpmedel som inte används.

Sedan dess har en arbetsgrupp, på uppdrag av beredningsgrupp Avtal & Överenskommelse, tagit fram en informationstext. Detta material kommer att finnas som bilaga till nästa informationsbrev som kommer spridas via de båda Hjälpmedelsforumen, hälso och sjukvård och socialtjänst.

En kortare information kommer också tas fram och spridas tidigt i höst via sociala media (VGR Fokus) och till regional primärvård via Vårdgivarlytt.

Inom Hjälpmedelscentralen pågår även arbete som syftar till att öka möjligheten för patient/anhöriga att återlämna hjälpmedel till Hjälpmedelscentralen utanför kontorstid samt att utvidga antalet hjälpmedel som går att återlämna till utlämningsställe.

b) Visning av digital information/introduktion om Hjälpmedelscentralen

Johanna Skatt och Lisa Männer Magnusson (hjälpmedelskonsulenter, Hjälpmedelscentralen) ger bakgrunden till att en digital introduktion om Hjälpmedelscentralen tagits fram.

Tidigare erbjöds platsbundna utbildningstillfällen som introduktion till Hjälpmedelscentralen. Dessa ställdes dock ofta in på grund av lågt deltagarantal. Under 2025 omvandlades utbildningen i stället till en uppdragsutbildning, varefter beslut fattades om att ta fram en digital version.

Hjälpmedelsforum tar idag del en version på cirka 12 minuter. Inför publicering kommer filmen delas upp i kortare avsnitt som även kommer att vara tillgängliga med enbart ljud.

Det framförs synpunkter om att filmens upplägg är bra, men att det finns behov av att visa fler hjälpmedel inom andra områden än inom rörelse. Johanna och Lisa informerar om att kommande kortare avsnitt kommer att innehålla illustrationer av andra typer av hjälpmedel.

Tidsplan för publicering på Hjälpmedelscentralens webbplats är inte fastställd. Information kommer att skickas ut när filmen är tillgänglig.

Tips på hur information om filmerna kan spridas på ett bra sätt kan lämnas till Hjälpmedelscentralen via info.hmc@vgregion.se.

c) Aktuellt kring Hjälpmedelscentralens utbildningar

Johanna och Lisa informerar om att det generellt sätt har varit god uppslutning på utbildningarna under våren 2026, men att fem tillfällen blev inställda.

Inga förändringar i utbudet av utbildningar är planerade för 2027.

Förslag på nya utbildningar kan lämnas i [formulär på Hjälpmedelscentralens webbplats](#).

d) Ändrat flöde för förkomna hjälpmedel i buffertförråd

Christian informerar om förändrad hantering av förkomna hjälpmedel i buffertförråd. Tidigare har förkomna hjälpmedel i buffertförråd registreras i AM-systemet.

Under våren har en arbetsgrupp gjort en översyn av detta flöde, vilket resulterat i en förenklad hantering både för vårdgivare och för Hjälpmiddelscentralen.

Förändringen innebär att vårdgivare från 1 juni i stället ska kontakta buffertförrådscoordinator på Hjälpmiddelscentralen. Om hjälpmedlet återfinns inom 90 kalenderdagar ska vårdgivaren anmäla detta till buffertförrådscoordinatören, som då justerar saldot. Fakturering av förkomna hjälpmedel som har skrotats sker som tidigare en gång per år.

Christian ger även en förhandsinformation om ett kommande pilotprojekt gällande aviseringar via 1177.se, om leverans och hämtning. Pilotprojektet kommer att vara kopplat till Hjälpmiddelscentralen i Mölndals upptagningsområde och blir ett komplement till dom aviseringar som sker via telefon/sms. Mer information kommer längre fram.

4. IT-system

a) Lägesrapport gällande ny beställningsportal

Piotr Gabrys (samverkansfunktionen) ger en lägesrapport om den nu upphandlade beställningsportalen, Visma webSesam. Projektplan för införande förväntas vara klar i september 2026. Införandet av detta system förväntas medföra ett modernare gränssnitt, förbättrade möjligheter att följa beställningsflödet samt en mer utvecklad sökfunktion.

På fråga om rapporter svarar Christian att Crystal Reports sannolikt kommer att ersättas av andra lösningar för att ta ut rapporter i Visma webSesam framöver.

Sesam LMN kommer vara kvar i sin nuvarande form, men även för det systemet finns det möjlighet till vidareutveckling.

Piotr informerar också om ett pågående arbete med att ta fram en chatbot, som är avsedd att fungera som ett AI-stöd för beställare av hjälpmedel. Innan lansering behöver möjligheten till åtkomst för både regionala och kommunala användare säkerställas.

5. Utvecklingsarbeten och projekt

a) Lägesrapport gällande länsgemensam plattform

Max Birath (samverkansfunktionen) presenterar arbetet inom projektet länsgemensam plattform. Information om projektet finns på Vårdsamverkan i Västra Götalands webbplats [Länsgemensam plattform för digitala hjälpmedel](#).

Bakgrunden till projektet är kommunernas och regionens samverkan för att utveckla digitala hjälpmedel och den förstudie från 2023 som visade behov av länsgemensam plattform. Beslut om upphandling fattades av Ledningsrådet för hjälpmedel och Styrgrupp IT i Väst (SITIV). Syftet med plattformen är att

- förenkla arbetet med digitala hjälpmedel för medarbetare
- minska antalet system och integrationer för verksamheter
- underlätta för invånare att använda digitala hjälpmedel

- bidra till ett ökat användande av digitala hjälpmedel.

Projektet har under hösten 2025 och våren 2026 bland annat arbetat med ett fördjupat arbete kring informationssäkerhet och detaljerad kartläggning av produkter och funktioner. De har också tittat på olika plattformsalternativ.

Handlingsplan/tidplan:

- april/maj - pågående dialoger med verksamhetsrepresentanter kring funktionalitet, fortsatt arbete med informationsklassning och juridiska ramar samt arbete med frågor kopplade till finansieringsmodell och ekonomi för den gemensamma lösningen. RFI (request for information) för att undersöka marknaden pågår.
- juli - sammanställning och analys av RFI-svar
- september - workshop med verksamhetsrepresentanter
- senare under hösten 2026 - enkät till hjälpmedelsforum, socialtjänst respektive hälso- och sjukvård. Beslut om genomförande fattas.

Redan nu kan representanterna i de båda hjälpmedelsforumen fundera över vem som bäst kan besvara enkäten, ett svar per kommun önskas. Kan vara bra att olika roller tillsammans besvarar enkäten.

6. Uppföljning av avtal och överenskommelser

a) Utvärdering av samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel och förbrukningsartiklar

Anette Alfredsson (samverkansfunktionen) inleder med en sammanfattning av de försörjningsavtal som finns inom hjälpmedelsområdet i Västra Götaland samt deras övergripande innehåll.

Samtliga 49 kommuner omfattas av *Samarbetsavtalet för försörjning av personliga hjälpmedel*. Avtalet möjliggör att en patient som rör sig mellan olika delar av vårdkedjan kan behålla sitt hjälpmedel och ha tillgång till samma sortiment av förbrukningsartiklar vid byte av vårdgivare. Mot denna bakgrund ska kommunerna inte genomföra egna upphandlingar av de hjälpmedel som ingår i den gemensamma försörjningen.

Under hösten 2025 gjordes en utvärdering av de två samarbetsavtal som finns i Västra Götaland: *Samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel* och *Samarbetsavtal för försörjning av nutritionsprodukter och förbrukningsartiklar vid blås- och tarmdysfunktion*.

Sammantaget bedöms samarbetsavtalen vara ändamålsenliga. Det har dock identifierats ett behov av tydligare definitioner samt kortare ledtider, särskilt i samband med utvecklingen mot Nära vård. Kostnadsutvecklingen har präglats av stigande inköpspriser och ett ökande antal patienter, vilket över tid har medfört högre genomsnittliga kostnader.

Utifrån rapporten har Ledningsrådet för hjälpmedel gett beredningsorganisationen i uppdrag att ta fram en handlingsplan utifrån identifierade förbättringsområden, samt att utreda möjligheten att slå ihop eller harmonisera de båda avtalen. Detta är aktiviteter som pågår.

b) Erfarenhetsutbyte kring implementering av läkemedelsautomat

Almir Avdic (processledare underhåll, Hjälpmedelscentralen) presenterar en nulägesbild och erfarenheter kring förskrivning av läkemedelsautomater. Totalt finns cirka 1 600 läkemedelsautomater hos patienter, i 39 kommuner.

Användningen har ökat kraftigt de senaste åren. Förskrivningen domineras av kommunal primärvård, medan regional primärvård har förskrivit få läkemedelsautomater.

Det finns olika typer av läkemedelsautomater, både med och utan kopplad administrationstjänst (larmkedja). Kommunerna har generellt lättare att implementera lösningar med larmhantering. Olika kunskapshöjande informationsinsatser kring förskrivning och kostnadsansvar har gjorts till både till kommunal och till regional primärvård. För regional primärvård hanteras kostnaderna centralt i VGR.

Sammanställning av synpunkter som lämnats från dialoger runt borden utifrån utmaningar och möjligheter med läkemedelsautomater:

Utmaningar

- Höga kostnader och tveksam kostnadseffektivitet
 - Höga kostnader / priset är för högt
 - Svårt att motivera ökade hjälpmedelskostnader
- Bristande kunskap och kompetens om förskrivning
 - Låg erfarenhet av förskrivning
 - Bristande kompetens i förskrivningsprocessen
 - Regionen förskriver inte trots möjligheter
- Inte samma typ av tjänster som för övriga hjälpmedel
 - Hantering av administrationstjänsten
 - Fungerar inte som andra hjälpmedel (arbetsorder, konsultation etcetera)
 - Stöd/utbildning ligger inte hos Hjälpmedelscentralen
- Patientrelaterade utmaningar
 - Inte säkert att patienten faktiskt tar medicinen
 - Vissa patienter tackar nej (vill ha hemtjänstbesök)
 - Många patienter är för svårt sjuka
 - Krav på öppenvårdsdos begränsar användning

Möjligheter

- Effektivisering och resursbesparing
 - Minskade besök från sjuksköterska
 - Färre hemtjänsttimmar
 - Potentiella besparingar i ekonomi och personal
- Ökad självständighet och mervärde för patienter
 - Fler patienter blir mer självständiga
 - Ökad följsamhet till läkemedelsbehandling
- Utökad användning och utveckling av arbetssätt

- Arbeta mer strukturerat med förskrivningsprocessen
- Börja med enklare modeller i primärvård
- Kan användas mer inom LSS
- Fler lämpliga patienter kan identifieras
- Potential vid ökad förskrivning inom regional primärvård

7. Förskrivarkompetens

a) Dialog utifrån enkät om lånevillkor på olika språk

Fredrik Ahlvik (samverkansfunktionen) informerar om hur beredningsgruppen Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård har arbetat med att ta fram översättningar av lånevillkor till olika språk.

Inför dagens möte skickades en enkät ut till Hjälpmedelsforum. Resultatet, baserat på 22 svar, visar att användningen av lånevillkor på andra språk är låg. Majoriteten uppger att de aldrig lämnar ut dessa. Lånevillkor på andra språk än svenska används främst inom regional primärvård och sjukhus.

Reflektioner och synpunkter som muntligt förmedlas utifrån dialoger runt borden:

- För att få tillbaka hjälpmedel är det viktigt att alla kan förstå informationen i lånevillkoren.
- Verksamheter behöver bli bättre på att ge ut lånevillkor på flera språk. Behövs förnyad information om lånevillkoren på olika språk.
- Behovet av olika språk skiljer sig mycket mellan olika kommuner.
- Informationen måste vara kvalitetssäkrad, därför räcker det inte med översättningsappar.
- Förslag ges att man ska kunna nå lånevillkor via en QR-kod på hjälpmedlet.
- Det är önskvärt med att behålla de språk som redan finns och även lägga till nya, även om behovet inte är så stort.

Synpunkterna kommer hanteras av beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård.

b) Statistik Socialstyrelsens webbaserade förskrivarutbildning

Linda presenterar statistik över antal personer som genomfört Socialstyrelsens utbildning för förskrivning av hjälpmedel och förbrukningsartiklar från 2020 till och med 2025.

Förskrivning av hjälpmedel: Antalet avslutade utbildningar har ökat stadigt varje år. År 2025 uppgår det totala antalet på cirka 1 900 avslutade utbildningar, varav kommunerna står för 1 329 och VGR för 575.

Förskrivning av förbrukningsartiklar: Antalet avslutade utbildningar har ökat, särskilt från 2022 och framåt. År 2025 uppgår det totala antalet till 845 avslutade utbildningar, varav kommunerna står för 556 och VGR för 289.

Utbildning ur ett ledarperspektiv: År 2020 uppgick antalet avslutade utbildningar till cirka 10. Därefter har antalet ökat successivt varje år. År 2025 har cirka 70 personer slutfört utbildningen, varav kommunerna står för 47 och VGR för 23.

c) Uppföljning av utbildningen Förskrivarkompetens för personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård

Statistik över genomförda regionala webbutbildningarna visar att 1 329 förskrivare har gått webbutbildningen för förskrivare sedan januari 2025 och 203 chefer har genomfört "Introduktion till chef för förskrivare av hjälpmedel" sedan oktober 2025.

Samverkansfunktionen kan lämna statistik per förvaltning inom VGR och per kommun, till dem som efterfrågar det.

d) Uppföljning kring handlingsplaner i samband med oväntade händelser

I handbokens riktlinjer under "Prova ut, anpassa och välj lämplig produkt" respektive under "Specialanpassa, initiera och utfärda anvisning vid behov" (i förskrivningsprocessen) har text lagts till som påminner förskrivare om att planera för oväntade händelser. Exempel på sådana händelser kan vara när ett hjälpmedel går sönder och måste lagas under en längre tid, när ett specialanpassat hjälpmedel utreds utifrån en medicinteknisk avvikelse eller när ett hjälpmedel slutar fungera utanför hemmet.

Syftet är att i ett tidigt skede i förskrivningsprocessen uppmuntra förskrivare att, i dialog med patient och närstående, planera för oväntade händelser, så att patienten är förberedd om en sådan händelse skulle inträffa.

Länkar till texten om handlingsplaner i handboken har även lagts i guiderna till försörjningsavtalen under till avsnitten Avhjälpande underhåll och Hantering av medicintekniska avvikelser.

e) Erfarenheter hos vårdgivare gällande förskrivning av säng för medicinska ändamål (utanför dagens anvisning i handboken)

Inför mötet har det inkommit en fråga från en kommun om förskrivning av vårdarsäng utifrån medicinska skäl, vilket inte ryms inom handbokens anvisning för säng. Dialog förs om vårdgivares erfarenheter kring detta.

Synpunkter som lämnas efter dialog runt borden:

- Det finns utmaningar när patient behöver en antidecubitusmadrass men inte har en säng där madrassen kan placeras på ett säkert sätt.
- Kostnadsansvariga kan bevilja förskrivning utanför anvisning i handbok i vissa situationer, till exempel vid progredierande sjukdomar.
- Svårt att tolka vad som är "total svårighet att utföra personlig vård".
- Det finns behov av att förskriva säng för medicinska behov.
- Vilken/vilka yrkesgrupper ska i så fall kunna förskriva en säng utifrån medicinska behov? Går det att olika yrkesgrupper förskriver för olika kriterier?

Om vårdgivare identifierar behov av förändringar i handboken behöver en ansökan om ändring av befintlig anvisning göras. Beskrivning av hur en sådan ansökan går till finns [nertill på denna sida](#).

8. Lägesrapport gällande beredskapsfrågor kopplat till hjälpmedel

Fredrik Ahlvik (samverkanfunktionen) ger en lägesrapport kring ett arbete som nyligen påbörjats av samverkansfunktionen och Försörjningsförvaltningen (Hjälpmiddelscentralen och Läkemedelsnära produkter).

Inledningsvis har det förts dialoger och kontakter har tagits med regionala funktioner som arbetar med försörjningsberedskap och medicinsk krisberedskap.

Socialstyrelsen har fått uppdrag att lämna underlag till regeringen med förslag på förordning i november. Sannolikt kommer det inte omfatta skyldighet för regioner och kommuner att lagerhålla sjukvårdsprodukter som förskrivs till enskilda patienter.

Arbetsgruppen kommer fortsätta att utreda förutsättning för gemensam krisberedskap i Västra Götaland.

8. Avslutning

Linda sammanfattar dagens innehåll, tackar för aktiv medverkan och engagemang under dagen samt önskar alla en trevlig sommar.

Informationsbrev till Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård kommer i juni. Till hösten planeras för ett digitalt möte 19 november.